

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی

دوره ۱۰، شماره ۳۷، تابستان ۱۴۰۱

صص: ۹۳-۱۱۰

شناسایی راهبردها و پیامدهای ایجاد اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی

علی خالیدی فرد^{۱*} - سیده ناهید شتاب بوشهری^۲ - صدیقه حیدری نژاد^۳ - امین خطیبی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران ۲. دانشیار، دانشکده

علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران ۳. استاد، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز،

اهواز، ایران ۴. استادیار، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۶، تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۸/۳۰)

چکیده

کار و اشتغال، مقوله‌ای است که امروز در معرض توجه جدی دولت و مدیران کشور در سطوح مختلف است. از همین رو، ایجاد اشتغال پایدار، مهم‌ترین مولفه‌ای است که تحول اساسی در شکل ایجاد اشتغال کشور را موجب می‌گردد. لذا، پژوهش حاضر با هدف شناسایی راهبردها و پیامدهای ایجاد اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی انجام گرفت. پژوهش حاضر در چارچوب رویکرد کیفی انجام شده است. جامعه آماری، خبرگان آگاه به موضوع تحقیق بودند. روش نمونه‌گیری هدفمند و به شیوه گلوله برفی بود. برای جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختاریافته با خبرگان انجام شد. داده‌ها بعد از ۱۶ مصاحبه به اشباع نظری رسید. برای سنجش اعتبار، انتقال و تایید پذیری، یافته‌های پژوهش به مشارکت‌کنندگان ارائه و نقطه نظرهای آن‌ها اعمال شد. از روش توافق درون موضوعی برای قابلیت اعتماد استفاده گردید که ۰/۸۲ گزارش شد. یافته‌های مربوط به راهبردها بیانگر ۴۲ مفهوم اصلی و ۷ مقوله فرعی شامل (جست‌وجوی شغلی و مشاوره، بازطراحی کارآموزی، توسعه خصوصی‌سازی و کارآفرینی در صنعت ورزش، رفع موانع قانونی، مسئولیت‌پذیری آموزش عالی، توجه به بسترهای جدید، تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش) و یافته‌های مربوط به پیامدها بیانگر ۲۰ مفهوم اصلی و ۴ مقوله فرعی شامل (توسعه فردی، توسعه اقتصادی، توسعه فرهنگی و اجتماعی و توسعه انسانی پایدار) بود که تا حدود زیادی منطبق بر راهبردها نیز بودند. براساس یافته‌های پژوهش، راهبردهای اجرایی ارائه شده می‌تواند کمک‌رسان تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان ارشد اجرایی حوزه ورزش کشور به ویژه وزارت ورزش و جوانان در زمینه ایجاد و توسعه اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی کشور باشد.

واژه‌های کلیدی

آموزش عالی، اشتغال پایدار، دانش‌آموختگان، راهبردها، صنعت ورزش، علوم ورزشی.

مقدمه

کار و اشتغال، مقوله‌ای است که امروز در معرض توجه جدی دولت و مدیران کشور در سطوح مختلف است. از همین‌رو، ایجاد اشتغال پایدار، مهم‌ترین مؤلفه‌ای است که تحول اساسی در شکل ایجاد اشتغال کشور را موجب می‌گردد. در استرالیا، اشتغال پایدار به وضعیتی اطلاق می‌شود که فرد حداقل ۱۳ هفته به‌طور پیوسته به کاری اشتغال داشته باشد؛ در انگلستان ۱۲ ماه را مدنظر می‌گیرند و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ایران نیز این زمان را حداقل ۱۲ ماه در نظر گرفته است (۱۰). این در حالی است که، اشتغال پایدار امروزه به‌عنوان یک چالش عمومی در سطح جهان مطرح است و کشور ایران نیز از این قاعده کلی مستثنا نیست. آنچه بنیان ایجاد اشتغال پایدار است، سیاست‌های موقتی اشتغال عمومی نیست؛ بلکه سیاست تغییر ساختاری است. در این راستا، بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها از حساسیت و اهمیت بیشتری برخوردار است. این اهمیت از یک‌سو به دلیل سرمایه‌گذاری انجام‌شده برای تربیت نیروی انسانی ماهر در کشور و بدون استفاده ماندن آن در فعالیتهای اقتصادی و وارد ساختن خسارت به اقتصاد ملی و از سوی دیگر، فراهم نبودن زمینه برای واگذار کردن نقش‌های اجتماعی به افراد فرهیخته جهت دستیابی به اهداف توسعه کشور است (۲۰). از طرفی، یکی از چالش‌های مهم جامعه امروز ما اشتغال جوانان دانش‌آموخته دانشگاهی است. بی‌شک رفع موانع موجود بر سر راه اشتغال پایدار دانش‌آموختگان دانشگاهی می‌تواند شرایط مناسب‌تری را برای توسعه سرمایه‌گذاری‌های جدید در کشور ایجاد نماید (۱۰). آمارهای موجود در خصوص اشتغال دانش‌آموختگان و تعداد دانشجویان کشور بیانگر نامناسب بودن نرخ اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی است (۲۴). بنا بر گزارش مرکز آمار ایران؛ در سال ۱۳۹۹، جمعیت بیکار

دانش‌آموخته آموزش عالی ۴۰/۲ درصد گزارش شده است. این در حالی است که، بخش مهمی از سرمایه‌های ملی صرف آموزش عالی می‌شود و به نظر می‌رسد دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها پس از فراغت از تحصیل باید به‌سرعت جذب بازار کار شوند. در همین زمینه، پیگیری سرنوشت شغلی دانش‌آموختگان در هر رشته‌ای از اولویت‌های پژوهشی در آن رشته محسوب می‌شود. در این میان، یکی از رشته‌های دانشگاهی که باوجود داشتن ظرفیت فراوان به‌منظور ایجاد اشتغال برای دانش‌آموختگان دانشگاهی و جذب نیروهای متخصص، مشکل بیکاری و برخوردار نبودن از دورنمایی روشن در زمینه اشتغال در آن وجود دارد، رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است (۷). تاکنون، آمار دقیق و رسمی از دانش‌آموختگان علوم ورزشی بیکار در کشور ارائه نشده است، اما بر اساس گزارش کارگروه اشتغال در ورزش، بیش از ۱۰۰ هزار دانش‌آموخته حوزه علوم ورزشی بیکار در کشور وجود دارد (۲). این در حالی است که، ورزش یکی از ابزارهای تأثیرگذار در هدایت نیروهای اجتماعی جهت تحقق توسعه پایدار و یکی از اصلی‌ترین ابزار توجه به انسان به‌عنوان محور توسعه پایدار و عاملی برای مقابله با پیامدهای منفی شهرنشینی محسوب می‌شود. در همین رابطه، بررسی‌ها و تجربیات کشورهای مختلف مشخص کرده است که ایجاد فرصت‌های شغلی از مهم‌ترین اثرات مستقیم اقتصادی صنعت ورزش به‌شمار می‌رود و همین موضوع باعث شده تا بعضی از کشورها به دنبال برآورد تعداد فرصت‌های شغلی ایجادشده توسط صنعت ورزش و سهم ورزش از کل اشتغال در کشور خود باشند (۲۵). از طرفی، صنعت ورزش یکی از صنایع مهم در عرصه بین‌المللی است که امروزه کمک‌های فراوانی به اقتصاد جوامع گوناگون کرده است. رشد و گسترده‌گی ورزش سبب شده است تا صنعت ورزش به‌عنوان یکی از صنایع مهم در

جهان شناخته شود (۳۱). به‌طور مثال، سازمان ملل متحد^۱ (۲۰۲۰) در گزارشی، ارزش جهانی صنعت ورزش را سالانه ۷۵۶ میلیارد دلار برآورد کرده است و عنوان می‌کند که جوانان در مقایسه با سایر بخش‌ها، سهم زیادی از افراد شاغل در حوزه ورزش را به خود اختصاص داده‌اند (۳۵). همچنین، وبسایت یورواستات^۲ (۲۰۲۰) در گزارش خود، شاغلان حوزه ورزش در ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا را در سال ۲۰۱۹، بیش از ۱/۳ میلیون نفر تخمین می‌زند (۲۸). از طرفی، طبق مطالعات انجام‌شده، سهم صنعت ورزش از کل اشتغال در هنگ‌کنگ ۲/۵ درصد، استرالیا ۲/۷ درصد، اسکاتلند ۱/۹ درصد و نیوزلند ۱/۳ درصد اعلام شده است (۲۵). رضوی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان بررسی وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دریافتند که، وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان به‌طور معناداری در وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب قرار دارد، این در حالی است که، امید ناچیز به یافتن شغل پس از اتمام دوره تحصیل می‌تواند به نارضایتی، احساس بیهودگی، پدیده فرار مغزها و مهاجرت‌های درخور تأمل در جوانان تحصیل‌کرده دانشگاهی منجر شود (۷). بر این اساس، یکی از دغدغه‌ها و درگیری‌های ذهنی مسئولان شناخت راهبردهای مؤثر بر اشتغال پایدار دانش‌آموختگان آموزش عالی است. در این راستا، مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۹۳)، در گزارش خود نشان داد که دانش‌آموختگان دانشگاهی در ایران، به‌دلیل «ضعف ساختاری نظام اقتصادی، دانش‌بری پایین فعالیت‌های اقتصادی، سطح پایین فن‌آوری و نوآوری، ضعف کارآفرینی مبتنی بر دانش، کیفیت پایین آموزش عالی، ضعف مهارت‌های اشتغال-پذیری و کارآفرینی، عدم تطبیق عرضه و تقاضای سرمایه انسانی و سیاست‌های نامناسب در اقتصاد و آموزش عالی»،

اشتغال و کارآفرینی اثربخشی در اقتصاد کشور ندارند (۱۳). درزمینه اشتغال دانش‌آموختگان آموزش عالی تاکنون پژوهش‌های زیادی صورت گرفته است از جمله، رستمی (۱۳۹۵)، «عدم تناسب محتوای آموزشی با نیازهای بازار کار، کیفیت پایین دوره‌های کارآموزی، ضعف مشاوره شغلی و عدم حمایت دولت از اشتغال و کارآفرینی» را چالش‌های اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی عنوان نمود (۶). مرادی و دلشاد (۱۳۹۶)، به ارتباط معنادار بین کاربینی و کارآموزی با اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی اشاره کردند (۱۲). مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۹۶)، بر ضرورت تشکیل «سازمان نظام تخصصی ورزش» در راستای ارتقا و ساماندهی اشتغال در ورزش کشور تأکید کرده است (۱۴). تجری و همکاران (۱۳۹۸)، مؤلفه‌های «مسئولیت‌پذیری دانشگاه، تأسیس اتحادیه صنفی، لزوم بازطراحی دوره‌های کارورزی، توجه به بسترهای جدید، ارائه خدمات مشاوره‌ای و رفع موانع قانونی» را به‌عنوان راهبردهای اشتغال‌زایی دانش‌آموختگان علوم تربیتی معرفی نمودند (۳). نگهداری و همکاران (۱۳۹۸)، «ایجاد و توسعه اکوسیستم کارآفرینی در ورزش» را راهبردی مهم در اشتغال و کارآفرینی معرفی کردند (۲۱). نیازی و همکاران (۱۳۹۹)، «خصوصی‌سازی در ورزش و تشکیل تیم‌های متخصص در کارآفرینی» را به‌عنوان راهبردهای توسعه پایدار کارآفرینی ورزشی شناسایی نمودند (۲۳). قربانی و صفری (۱۳۹۹)، مقوله‌های «حمایت برنامه‌ای و قانونی، توسعه ساختاری، دانشی، مالی، تعاملات و توسعه انگیزش و کارآفرینی» را به‌عنوان مهم-ترین راهبردهای توسعه مشاغل ورزشی ایران معرفی نمودند (۱۱). مؤمنی‌فر و همکاران (۱۳۹۹)، «پرداخت یارانه‌های حمایتی به سرمایه‌گذاران غیردولتی و ایجاد رقابت بین سرمایه‌گذاران، کاهش بوروکراسی اداری جهت ورود بخش خصوصی به ورزش و به‌کارگیری روش‌های مناسب واگذاری

تحصیلی آن‌ها با نیازهای بازار کار معرفی نمود و پیشنهاد می‌کند که باید در موضوع آموزش تجدیدنظر شده و به سمت آموزش فنی و حرفه‌ای متمایل شد (۲۹). راتن^۲ (۲۰۱۹)، با طراحی سیاست‌های ورزشی با ماهیت کارآفرینی و اختصاص منابع مالی به توسعه صنعت ورزش را مهم‌ترین راهبرد توسعه مشاغل در ورزش معرفی نمود (۳۳). با وجود پتانسیل بالا و مزیت‌هایی مانند افزایش تنوع محصولات و کالاهای ورزشی، رشد قابل توجه فن‌آوری در ورزش، توجه روزافزون مردم به فعالیت بدنی و تمرین جسمانی به‌عنوان یک فعالیت سالم در اوقات فراغت، نقش ورزش در توسعه تندرستی، پیشگیری از بیماری‌ها و بهبود روند درمان آن‌ها، همچنین، وجود فرصت‌ها و جاذبه‌های مختلف ایجاد کسب‌وکار و اشتغال در ورزش، توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران را در سطح بین‌الملل و ملی به خود معطوف نموده است (۱۹). این در حالی است که، وضعیت حاکم بر اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی مناسب نیست و از ابعاد گوناگونی بر آموزش عالی انتقاد وارد است؛ زیرا از یک‌سو نسبی بودن کیفیت آموزش و گسترش کمی آن، که بیش‌تر بر ملاحظات سیاسی متکی است و از سوی دیگر، زیاد بودن هزینه‌های آموزشی دانشگاه‌ها نتایج رضایت‌بخشی را در زمینه اشتغال به همراه نداشته است و جامعه را در محدوده مشکلات اقتصادی و اجتماعی جدید قرار داده است که امروزه مهم‌ترین معضل آن، بیکاری دانش‌آموختگان آموزش عالی به‌طور اعم و دانش‌آموختگان علوم ورزشی به‌طور اخص است که پیدایش چنین تضادی در بطن جامعه از شیوه تجانس نداشتن راهبردهای آموزشی با نیازهای جامعه، بازار کار و صنعت رقم خورده است. از طرفی، ایجاد اشتغال پایدار با طرح‌های مقطعی میسر نیست. لذا، بررسی راهبردها و راه‌کارهای مؤثر در ایجاد

اماکن ورزشی، اعتمادسازی در سرمایه‌گذاران، اعتماد به بخش خصوصی بین مردم و مسئولین و ایجاد جذابیت سرمایه‌گذاری در حوزه ورزش» را به‌عنوان راه‌کارهای اصلی خصوصی‌سازی در اقتصاد مقاومتی ورزش معرفی نمودند (۱۷). نادریان جهرمی و پژوهان (۱۳۹۹)، «تطبیق رشته‌های دانشگاهی با مشاغل متنوع ورزشی، جهت دادن به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی به موضوعات کارآفرینی و فن‌آوری اطلاعات در ورزش، ایجاد، دانش، توانش و نگرش مثبت به کارآفرینی، آموزش مبانی کارآفرینی، تجارت الکترونیکی و فراوری تجارت در حوزه ورزش و استارت‌آپ-های ورزشی، ارتقای زیرساخت‌های فن‌آوری کشور در حوزه ورزش، حمایت اقتصادی دولت از کسب‌وکارهای ورزشی، راه‌اندازی منطقه صنعتی مختص تولیدات و تجهیزات ورزشی، آموزش راه‌اندازی کسب‌وکارها و مشاغل ورزشی، ایجاد و حمایت از توسعه مراکز تحقیق و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه ورزش، همکاری علمی ورزشی با کشورهای پیشرفته در حوزه ورزش، ارتباط مؤثر صنعت، خدمات و دانشگاه در حوزه ورزش، برگزاری کارگاه‌های اثربخش کارآفرینی در ورزش، نهادینه کردن فرهنگ کارآفرینی در ورزش، تأکید بر سواد اطلاعاتی، تکریم نظام-دار دانشجویان کارآفرین، تأکید بر نوآوری‌های بومی در کارآفرینی و داشتن اراده و پشتکار، مدیریت زمان، انگیزه فعالیت و شناسایی فرصت‌ها و داشتن ابتکار عمل» را به‌عنوان راه‌کارهای ایجاد کارآفرینی و اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی معرفی نمودند (۱۸). رضوی و همکاران (۱۴۰۰)، در مطالعه خود به اهمیت کارآفرینی و خصوصی‌سازی در ورزش با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی به‌عنوان بهترین راهبرد توسعه اشتغال‌زایی تأکید می‌کند (۸). از سوی دیگر، موری هانتر^۱ (۲۰۱۹)، دلیل اصلی بیکاری دانش‌آموختگان آموزش عالی مالزی را عدم تطابق مدارک

بودند (جدول ۲) که مورد مصاحبه کیفی قرار گرفتند. روش نمونه‌گیری در این تحقیق، روش نمونه‌گیری هدفمند و به شیوه گلوله برفی است و تا مرحله اشباع نظری مفاهیم، یعنی تا حدی که بینش و بصیرتی جدید به‌زعم تشخیص و دسته‌بندی محقق حاصل نیاید، پیش رفت (مصاحبه با ۱۶ نفر). ابزار تحقیق مصاحبه‌های کیفی عمیق و نیمه‌سازمان-یافته بود. در این روش تحقیق آزمایش و اعتبارسنجی هیچ فرضیه‌ای از پیش تعیین نمی‌شود و پژوهشگران کیفی، مسئولیت و نقش تفسیر داده‌ها مبتنی بر تکرارپذیری مقوله‌ای و بسامد بیشتر مقولات و تفسیر دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌ها را بر عهده می‌گیرند. روایی در پژوهش کیفی، بیشتر بر روی صحت داده‌ها (روایی درونی) تأکید دارد تا معنایی که در مطالعات کمی به‌کار می‌رود. اگر مصاحبه‌شوندگان یافته‌های پژوهش را مورد تأیید قرار دهند، می‌توان نسبت به روایی پژوهش بیشتر مطمئن گردید. در این پژوهش، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قرار دادن آن‌ها در مسیر پژوهش به‌طوری‌که بر نحوه پاسخ‌گویی آن‌ها تأثیر نگذارد، به‌منظور افزایش روایی درونی اقدام شد. ضمناً پس از انجام هر مصاحبه، اطلاعات به‌دست‌آمده تا آن مرحله ارائه شد و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به آن‌ها داشت، مورد بحث قرار گرفت. این کار پس از انجام مصاحبه نیز انجام شد تا مصاحبه خالی از هرگونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. همچنین، در پژوهش حاضر، جهت بررسی پایایی کدگذاری مصاحبه‌ها از روش پایایی درون موضوعی استفاده شد که بدین منظور از یک دکتری مدیریت ورزشی با سابقه انجام کار کیفی درخواست شد تا با عنوان همکار پژوهش شرکت کند، سپس محقق به کمک همکار، سه مصاحبه را در فاصله یک ماه کدگذاری کردند. نتایج نشان می‌دهد که تعداد کل کدها در این سه مصاحبه برابر با ۸۷ مورد و تعداد توافق برابر ۳۶

اشتغال پایدار در جامعه کنونی امری ضروری به‌نظر می‌رسد. دسترسی به اشتغال پایدار، یکی از نیازهای اساسی کشور بوده و فراهم نمودن بستر مناسب جهت دسترسی به آن، یکی از وظایف اساسی دولت‌ها محسوب می‌شود. از دیدگاه‌های مختلف، تأمین اشتغال پایدار و درخور شأن انسان‌ها، یکی از رویکردهای اساسی برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران برای دستیابی به اهداف عدالت اجتماعی است (۱۰). از این‌رو، در پژوهش حاضر سعی شده است تا به این سؤال پاسخ داده شود، که راهبردها و اقدامات مؤثر ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران کدامند و پیامدهای آن چیست؟ لذا، با توجه به اهمیت صنعت ورزش در ایجاد اشتغال پایدار، نیاز است راهبردها و اقدامات مؤثر ایجاد اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران از طریق صنعت ورزش و پیامدهای آن در چارچوب مطالعه‌ای کیفی و در پس‌زمینه‌ای بومی و ملی شناسایی شوند. در این راستا، محقق امیدوار است یافته‌های این پژوهش بتواند ابزار مناسبی برای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های مناسب سازمان‌های متولی امر به‌ویژه وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران در حوزه اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی فراهم نماید.

روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و به روش کیفی و از نوع نظریه زمینه‌ای^۱ یا مبنایی است. جامعه آماری پژوهش، متخصصان، سیاست‌گذاران و صاحب‌نظران آشنا با موضوع اشتغال در ورزش که شامل اساتید علوم ورزشی، مدیران ارشد اجرایی حوزه ورزش مانند مدیران عالی در وزارت ورزش و جوانان، کارگروه اشتغال در ورزش و سازمان ورزش شهرداری تهران و مدیران ارشد اجرایی حوزه اشتغال مانند کمیسیون راهبردی مجلس شورای اسلامی کشور

است. سپس، با استفاده از فرمول (تعداد کل توافقات ضربدر دو تقسیم بر تعداد کل کدها ضربدر صد)، درصد توافق درون موضوعی محاسبه گردید. باتوجه به اینکه، پایایی کل ۸۲ است. سپس، با استفاده از فرمول (تعداد کل توافقات ضربدر دو تقسیم بر تعداد کل کدها ضربدر صد)، درصد توافق درون موضوعی محاسبه گردید. باتوجه به اینکه، پایایی کل ۸۲ است. درصد محاسبه گردید و این میزان پایایی بیش از ۶۰ درصد است، لذا، قابلیت اعتماد کدگذاریها مورد تأیید است (جدول ۱).

جدول ۱. نتایج پایایی بین دو کدگذار

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافق	پایایی
۳	۳۵	۱۵	۰/۸۵
۵	۲۲	۹	۰/۸۱
۱۳	۳۰	۱۲	۰/۸۰
مجموع	۸۷	۳۶	۰/۸۲

یافته‌های تحقیق

در جدول ۲، ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه‌ها - شوندگان ارائه شده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی مصاحبه‌شوندگان بر اساس ویژگی‌های جمعیت شناختی

متغیر	ویژگی جمعیت شناختی	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۲	۷۵٪
	زن	۴	۲۵٪
تحصیلات	دکتری	۱۶	۱۰۰٪
تخصص	اعضای هیأت علمی علوم ورزشی	۱۰	۶۲٪
	مدیران ارشد اجرایی حوزه ورزش کشور	۳	۱۹٪
	مدیران ارشد اجرایی اشتغال کشور	۳	۱۹٪

بودند، دسته‌بندی شدند و بر اساس تقارب و مشابهت مفاهیم، زیرطبقات شکل گرفتند؛ درنهایت، زیرطبقات تشکیل شده بر اساس مدل نظریه، طبقات اصلی را به وجود آوردند. درمجموع تعداد ۶۲ مفهوم اصلی شناسایی شدند که در ۲ مقوله اصلی و ۱۱ مقوله فرعی در قالب جدول ۳، دسته‌بندی شدند.

در مرحله کدگذاری باز ابتدا متن مصاحبه‌ها تحلیل محتوای عرفی شدند؛ یعنی متن مصاحبه‌ها به صورت خط به خط تجزیه و تحلیل شدند. مفاهیم نامربوط و نامناسب حذف، جملات و مفاهیم کلیدی استخراج و مفاهیم مشابه درهم ادغام گردید. سپس، در مرحله کدگذاری محوری مفاهیم مشابهی که در مرحله کدگذاری باز شناسایی شده

جدول ۳. نحوه شکل‌گیری مفاهیم و مقولات به دست آمده از نظریه داده بنیاد

مقولات اصلی	مقولات فرعی	مفاهیم اصلی
راهبردها	جستجوی شغلی و مشاوره	فعال‌سازی هسته مشاوره و هدایت شغلی در دانشکده‌های علوم ورزشی معرفی فرصت‌های شغلی بالقوه و بالفعل به دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایجاد مراکز مشاوره و توانمندسازی دانش‌آموختگان در کسب‌وکارهای ورزشی ایجاد مراکز تخصصی کاریابی در صنعت ورزش

توسعه اقتصادی	جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های ملی در حوزه آموزش و ورزش جلوگیری از مهاجرت نخبگان علوم ورزشی رشد و رونق سرمایه‌گذاری و خصوصی‌سازی در صنعت ورزش افزایش سهم صنعت ورزش در تولید ناخالص ملی (GDP) دستیابی به ثبات و پایداری اشتغال در صنعت ورزش
توسعه فرهنگی و اجتماعی	اعتماد و باور جامعه به فواید و کاربردی بودن رشته علوم ورزشی سبک زندگی فعال و ارتقا سلامت‌محوری در جامعه آگاهی جامعه از پتانسیل و ظرفیت‌های صنعت ورزش در اشتغال‌زایی افزایش سواد حرکتی و ورزشی در جامعه کاهش بزهکاری و هنجارشکنی در جامعه
توسعه انسانی پایدار	ایجاد اشتغال پایدار و متوازن برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی توسعه ارزش‌های انسانی در دانش‌آموختگان علوم ورزشی توسعه صفات و قابلیت‌های انسانی در دانش‌آموختگان علوم ورزشی توسعه اطلاعات و دانایی در دانش‌آموختگان علوم ورزشی

فردی، توسعه اقتصادی، توسعه فرهنگی و اجتماعی و توسعه انسانی پایدار» دسته‌بندی شدند.

بحث و نتیجه‌گیری

نیود بازار کار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی در نظام آموزش عالی از یک طرف و ضعف‌های علمی و تکنولوژیک در صنعت ورزش و سازمان‌های ورزشی در کشور از سوی دیگر، سبب شده است تا توسعه علمی و اقتصادی ورزش به‌طور اعم و اشتغال دانش‌آموختگان در ورزش به‌صورت اخص، مسئله‌ای مهم و راهبردی تلقی شود. از این‌رو، بازنگری در سیستم آموزش، هدایت و اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی و تحلیل محیط اشتغال در ورزش کشور ضرورت دارد (۸). بر اساس یافته‌های پژوهش، راهبردهای مؤثر بر ایجاد اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران عبارت است از: «جست‌وجوی شغلی و مشاوره، بازطراحی کارآموزی، توسعه خصوصی‌سازی و کارآفرینی در صنعت ورزش، رفع موانع قانونی، مسئولیت‌پذیری آموزش عالی و دانشگاه‌ها، توجه به بسترهای جدید

راهبردها، رفتارها، اعمال، تعاملات و کنش‌هایی هستند که در طرز عمل عادی و چگونگی مدیریت موقعیت‌ها توسط افراد در مواجهه با مسائل و برای حل آن‌ها به کار می‌رود و با صورت گرفتن آن‌ها پدیده خاصی شکل می‌گیرد (۳)، در این راستا، تعداد ۴۲ مفهوم اصلی به‌عنوان راهبردها و اقدامات لازم شناسایی گردید که در قالب ۷ مقوله فرعی «جست‌وجوی شغلی و مشاوره، بازطراحی کارآموزی، توسعه خصوصی‌سازی و کارآفرینی در صنعت ورزش، رفع موانع قانونی، مسئولیت‌پذیری آموزش عالی و دانشگاه‌ها، توجه به بسترهای جدید و تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش» قرار داده شده است (جدول ۳). از طرفی، پیامدها در تحقیق حاضر شامل برخی از مقوله‌ها و نتایج اجرای راهبردها برای ایجاد اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران در نظر گرفته شدند. همان‌گونه که در جدول ۳، قابل مشاهده است، تعداد ۲۰ مفهوم اصلی به‌عنوان پیامدهای ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران شناسایی شده است که در قالب ۴ مقوله فرعی «توسعه

«بازطراحی کارآموزی» نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. با توجه به ضرورت برنامه‌ریزی برای توسعه منابع انسانی موردنیاز طرح‌های توسعه‌ای کشور و توانمندسازی دانشجویان برای ورود به عرصه فعالیت‌های اقتصادی پس از فراغت از تحصیل، ساماندهی دوره‌های کارآموزی بسیار حائز اهمیت است. لذا، ساماندهی دوره‌های کارآموزی با هدف بهبود کیفی دوره‌ها، برگزاری دوره‌های کارآموزی با همکاری صنایع و دستگاه‌های اجرایی، تدوین بسته‌های تشویقی برای استادان راهنما برای مشارکت مؤثر و سازنده در امر کارآموزی و همچنین اصلاح و بررسی نظام کارآموزی بر اساس استانداردهای بین‌المللی جدید بسیار حائز اهمیت است (۲۴). یکی دیگر از راهبردهای مهم جهت تحقق اشتغال پایدار دانش‌آموختگان علوم ورزشی، مقوله «توسعه خصوصی‌سازی و کارآفرینی در صنعت ورزش» است. در همین زمینه، در دهه ۱۹۸۰ بسیاری از اقتصاددانان به ضرورت کاهش تصدی‌گری دولت در فعالیت‌های اقتصادی برای حضور فعال بخش خصوصی به خصوصی‌سازی روی آوردند و از اواخر دهه ۱۹۹۰ بهبود فضای کسب‌وکار موضوع اصلی سیاست‌گذاران اقتصادی بوده است (۵). به‌طورکلی، سازمان‌های خصوصی در ارائه خدمات استخدام عمومی، اغلب کارآمدتر و مؤثرتر از بخش‌های دولتی عمل می‌کنند. زیرا بخش خصوصی می‌تواند خدمات را به بخش‌های کوچک‌تر و هدفمند بازار کار ارائه دهد تا بهتر بتوانند به کارفرمایان بالقوه دست یابند (۱). در این راستا، رضوی و همکاران (۱۴۰۰)، در مطالعه خود به اهمیت کارآفرینی و خصوصی‌سازی در ورزش با توجه به اصل ۴۴ قانون اساسی به‌عنوان بهترین راهبرد توسعه اشتغال‌زایی تأکید کردند (۸). از طرفی، امروزه کارآفرینی به‌عنوان موتور رشد و توسعه سازمان‌ها و جوامع شناخته شده است و برای داشتن ساختار اقتصادی قدرتمند و مرفه

و تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش» که پژوهشگر با تجمیع بسیاری از راهبردهای ارائه‌شده در مصاحبه‌ها به این موارد رسیده است (جدول ۳). در این میان، «مشاوره و جست‌وجوی شغلی»، به‌عنوان نخستین راهبرد، تأثیرات مثبتی بر اشتغال افراد دارد و اگر به‌خوبی طراحی و اجرا شوند احتمال یافتن شغل را در کوتاه‌مدت افزایش می‌دهند. به‌عبارتی، با توجه به رشد تعداد دانش‌آموختگان دانشگاهی، تخصصی‌تر شدن مشاغل و حرکت به سمت کسب‌وکارها بر پایه‌های فن‌آوری، توسعه مراکز رشد و شرکت‌های دانش-بنیان و لزوم توسعه و بهره‌وری صنایع کشور، ایجاد مراکز هدایت شغلی و کاریابی تخصصی جهت افزایش اشتغال-پذیری دانش‌آموختگان امری ضروری است. همچنین، شرایط متغیر و پیچیده بازار کار و کمبود اطلاعات مستند، ایجاب می‌نماید که دانشگاه‌ها در این حوزه فعال شده و راهنمایی‌های لازم را به دانشجویان ارائه نمایند. به‌طور مثال، دانشگاه ام‌آی‌تی آمریکا با تعریف «دفتر کاریابی» در ساختار تشکیلاتی خود توانسته است با هدایت صحیح دانش‌آموختگان خود و با به‌کارگیری شایسته ایشان در جایگاه‌ها و بخش‌های مختلف جامعه تأثیرات بسیاری را به‌طور سازمان‌دهی شده و سامان‌یافته در جامعه هدف بجای گذارد (۱۰). در این زمینه، مطالعات صورت گرفته در خصوص سیاست‌های جست‌وجوی شغلی و نظارت شامل (مشاوره شغلی، انجمن‌های شغلی، دفاتر کاریابی، تکنیک‌های جست‌وجوی شغلی، نظارت و ارزیابی)، نشان از تأثیرات مثبت و معنادار ۷۲ درصدی بر اشتغال بیکاران می‌دهد. همچنین، مطالعه‌ای در دانمارک و سوئد نشان می‌دهد که نرخ اشتغال افرادی که از خدمات مشاوره و جست‌وجوی شغلی استفاده کرده‌اند، ۳۰ درصد بیش از گروه کنترلی است که این خدمات را دریافت نکرده بودند (۱). علاوه بر این، مقوله

برنامه مؤثر برای کارآفرینی در ورزش موجب ایجاد خطوط کلی کسب‌وکار و راهبردهای اشتغال برای جامعه به‌ویژه دانش‌آموختگان علوم ورزشی خواهد شد (۵). از آنجایی که، صنعت ورزش کشور در ارزیابی ظرفیت‌های اشتغال‌زایی در جایگاه مناسبی قرار دارد لذا، ایجاد و توسعه اکوسیستم کارآفرینی در بخش ورزش کشور، راهبردی مهم و اساسی برای تحقق اهدافی چون اشتغال و کارآفرینی محسوب می‌شود (۲۱). با توجه به آنچه بیان شد، شرط لازم در یک نظام اقتصادی برای اشتغال اثربخش دانش‌آموختگان، کارآفرینی مبتنی بر دانش است. این درحالی است که کارآفرینی مبتنی بر دانش وضعیت مناسبی در ایران ندارد. ایران، یکی از کشورهایی است که کسب‌وکار در آن به سهولت انجام نمی‌شود. رتبه‌بندی بانک جهانی^۲ (۲۰۲۰)، از سهولت انجام کسب‌وکار در کشورهای جهان نشان می‌دهد که ایران در میان ۱۹۰ کشور، رتبه ۱۲۷ را کسب کرده که نسبت به سال گذشته، یک پله صعود داشته است. بر این اساس، ایران به لحاظ سهولت کسب‌وکار تنها نسبت به ۶۳ کشور جهان وضعیت بهتری دارد (۱۶). علت این مسئله نیز به عدم کارایی بازارهای مالی و محیط کلان کسب‌وکار برمی‌گردد (۱۳). در خصوص مقوله «مسئولیت‌پذیری آموزش عالی و دانشگاه‌ها»، باید عنوان کرد که، جذب دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور در بازار کار منوط به داشتن توانایی‌ها و ویژگی‌هایی است که بخشی از آن‌ها باید در طول تحصیل در دانشگاه ایجاد شود؛ که به نظر می‌رسد نبود تناسب بین فرآیندها و برنامه‌های درسی دانشگاهی با مهارت‌ها و توانایی‌های موردنیاز بازار کار، مهم‌ترین عامل موفق نبودن دانش‌آموختگان در کارایی و اشتغال است (۱۲). از طرفی، با نگاهی گذرا درمی‌یابیم که بسیاری از خروجی‌های نظام

امری حیاتی قلمداد شده است. همچنین، کارآفرینی راه‌کاری برای دستیابی به توسعه اقتصادی به‌ویژه در کشورهای جهان سوم است. علاوه بر این، امروزه کارآفرینی نقش مهمی در رشد اقتصادی و اشتغال در سطح اجتماعی ایفا می‌کند (۴). اهمیت بحث کارآفرینی، به حدی است که دانشمندان مدیریت، آن را از مهم‌ترین عوامل تحول و نوآوری‌های سازمانی در عصر حاضر به‌شمار می‌آورند. از این‌رو، هر محیطی که افرادش برخوردار از تفکر و هنر کارآفرینی باشند، اقتصادی پویا و متنوع خواهند داشت. بنابراین، کارآفرینی در ورزش گامی ضروری در توفیق و تعالی ورزش است. به‌طور مثال، کارآفرینی در ورزش می‌تواند با در نظر گرفتن محیط رقابتی در برنامه‌های ورزشی، توسعه باشگاه‌ها، ساخت اماکن ورزشی و تجهیزات ورزشی در جهت کمک به سلامت جامعه و پایداری و استمرار کسب‌وکارهای ورزشی نقش مهمی داشته باشد. همچنین، مسئله دیگری که کارآفرینی می‌تواند برای آن راه‌حل ارائه دهد، معضل بیکاری است. با توجه به اینکه، اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی یکی از معضلات و مشکلات اصلی کشور و آموزش عالی است، بنابراین کارآفرینی به‌عنوان موتور محرک اقتصاد می‌تواند به افزایش میزان اشتغال، بهره‌وری و قابلیت مولد بودن دانشجویان کمک کند و از میزان بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی بکاهد (۲۳). در همین رابطه، موندالیزاده (۲۰۱۸)، بیان می‌کند که ورزش نقش مهمی در جامعه ایفا می‌کند و مشارکت در ورزش و تفریح به بهبود سلامت، کاهش سطح جرم و جنایت، ایجاد اشتغال و تشویق رفتار مثبت منجر می‌شود؛ بنابراین، با توجه به محبوب بودن آن، سیاست‌های ورزشی کارآفرینانه و نوآورانه ابزاری مهم برای بسیاری از سیاست‌گذاران، شرکت‌ها و سایر نهادها تلقی می‌شوند (۳۲). لذا، ایجاد

1. Mondalizadeh
2. World Bank (2020). Comparing Business Regulation in 190 Economies

آموزشی، فاقد قابلیت‌های اساسی موردنظر بازار کار هستند و این مسئله، سبب ایجاد وضعیت نامطلوب و ناموفق بودن نظام آموزشی در به دست آوردن بازده قابل قبول و در نتیجه نرخ بالای بیکاری دانش‌آموختگان شده است (۱۶). بنابراین، سرمایه‌گذاری در آموزش عالی که به‌منزله تشکیل سرمایه انسانی است، بهره‌وری منابع تولید و کارایی بنگاه‌های اقتصادی را افزایش می‌دهد؛ که درنهایت به رشد اقتصادی منجر می‌شود و چنانچه این رشد پایدار در سطح کلان پایدار باشد، به‌منزله خلق فرصت‌های شغلی جدید، کاهش هزینه‌های مبادله و در نتیجه بهبود کسب‌وکار است. از طرفی، آموزش افراد توانایی آن‌ها را در استفاده از فن-آوری‌های نوین افزایش می‌دهد و سبب افزایش بهره‌وری نیروی کار، تولید و فضای کسب‌وکار می‌شود. بدین لحاظ، دانشگاه فقط مکانی برای یادگیری یکسری آموزه‌های صرفاً نظری نیست و همچنین مکانی نیست که در آن‌ها فقط پروژه‌های تحقیقاتی در جهت اهداف اقتصادی صنایع انجام شود و علاوه بر آنکه، تمام اهداف یادشده را همچنان پیش می‌برد می‌تواند تربیت افراد و بنگاه‌هایی را که ایجادکننده کار و کارآفرین هستند بر عهده بگیرد. با توجه به آنچه بیان شد بدون شک، مراکز آموزش عالی می‌توانند در همه مراحل کسب‌وکار از منظر تدوین قوانین، تربیت نیروی انسانی، انتقال دانش فنی و تعدیل هزینه‌های مبادله تأثیرگذار باشند (۹). در هر جامعه‌ای آموزش عالی نقش کانونی دارد. لذا، مهم‌ترین وظیفه نظام آموزش عالی در جامعه توسعه توانایی یادگیری، خلاقیت، نوآوری و اشتغال‌پذیری تمام دانش‌آموختگان است که لازمه این کار واردکردن برنامه‌های مهارت محوری، فنی و حرفه‌ای، اشتغال‌پذیری و آموزش‌های کارآفرینی در برنامه‌های آموزشی و درسی است (۱۳). در این میان، مطالعات نشان می‌دهد که در بعضی از کشورهای پیشرفته، تعلیم و تربیت دانشگاهی به‌گونه‌ای با نیازهای جامعه هماهنگ شده است

که نه‌تنها نیازهای بازار کار را از نظر تخصصی برطرف می‌کند، بلکه از بیکاری و هدر رفتن توان دانش‌آموختگان نیز جلوگیری به‌عمل می‌آورد. همچنین، در کشورهای آلمان، ژاپن، سوئد، امریکا و انگلستان برای اشتغال پس از فراغت از تحصیل دانشجویان در طول دوره دانشگاهی کارایی می‌شود. این کشورها تقریباً از سال ۱۹۵۵ به این نتیجه رسیدند که وجود همسویی هرچه بیشتر بین تحصیل و بازار کار برای افزایش توان و جذب دانش‌آموختگان ضروری است. لذا، پیشرفت کشور بدون اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی عملی نیست و تداوم توسعه کمی صرف دانشگاه‌ها بدون تجدیدنظر لازم و درونی در برنامه‌های مربوطه امکان ندارد (۹). یکی دیگر از راهبردهای مؤثر پیشنهادشده در زمینه ایجاد اشتغال پایدار، راهبرد «رفع موانع قانونی» است. در این زمینه باید عنوان نمود که اگر به دنبال ایجاد تغییرات مثبت در حوزه اشتغال پایدار در صنعت ورزش باشیم، نیاز است تا سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران حوزه‌های ورزش و اشتغال کشور به این مقوله مهم (رفع موانع قانونی) توجه نمایند، تا بتوانند بسترهای اشتغال را برای فراگیران محیا کنند. متأسفانه چالش‌های اشتغال و ایجاد یک شغل در جامعه به‌ویژه برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی بسیار جدی به‌نظر می‌رسد. به‌طور مثال، تأسیس و راه‌اندازی یک کسب‌وکار ورزشی مانند یک باشگاه خصوصی ورزشی، نیازمند پشت سر گذاشتن بوروکراسی شدید اداری بوده و فرد متقاضی را با چالش‌های فراوانی روبه‌رو می‌کند. از طرفی، یکی دیگر از راهبردهای مؤثر در ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی، راهبرد «توجه به بسترهای جدید در حوزه ورزش» است. به‌طور مثال، استارت‌آپ‌ها به دلیل نقش آن‌ها در ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی در سطوح ملی و منطقه‌ای به‌عنوان بازیگران کلیدی توسعه اقتصادی در نظر گرفته می‌شوند (۳۰). همچنین امروزه نظام تعاون، اهرم مناسبی برای توسعه

اقتصادی و اجتماعی به شمار می‌آید که می‌تواند در بهره‌وری بهینه از شرایط زندگی کار و تولید و ارتقای سطح درآمد و وضعیت اجتماعی جامعه مؤثر باشد. در همین زمینه، تجربه کشورهای توسعه‌یافته حکایت از آن دارد که تعاونی‌ها بهترین سازمان‌هایی هستند که موفق شده‌اند وسیله تجمع نیروهای پراکنده و متفرق و جدا از هم را فراهم سازند (۲۲). علاوه بر این، بخش تعاون می‌تواند با سرمایه‌های اندک دانش‌آموختگان، تجمیع منابع و امکانات و توسعه مدیریت تعاونی‌ها، سهم بسزایی در توسعه فعالیت‌های اقتصادی و افزایش فرصت‌های شغلی دانش‌آموختگان دانشگاهی داشته باشد (۱۶). به‌طور مثال، در این زمینه می‌توان به تأسیس شرکت‌های خدمات ورزشی در چارچوب نظام تعاون اشاره کرد. در همین رابطه، نوش‌آبادزاده و همکاران (۱۳۹۸)، به ضرورت ایجاد و توسعه کلینیک‌های مشاوره و توانمندسازی کسب‌وکارهای تعاونی نیز تأکید کردند (۲۲). یکی دیگر از راهبردهای پیشنهادشده، مقوله «تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش» است. در این راستا، ورزش به‌مثابه یک مطالبه و حق عمومی، به‌عنوان یک فرآیند چندوجهی مطرح است که باید به‌صورت حجمی و چندبعدی از حیث سیاست‌گذاری و اجرایی (حاکمیت و مردم) انجام پذیرفته و توسعه یابد. این مقوله ارزشمند از یک‌سو با سلامتی و رفاه عموم مردم در ارتباط است و از سوی دیگر می‌تواند موجبات غرور ملی را فراهم آورد و از این رهگذر به‌عنوان یک حرفه و شغل تخصصی با اقبال مختلف جامعه در ارتباط است. با این اوصاف، خلأ تشکیل سازمان نظام تخصصی ورزش، به‌عنوان یک مقوله اثرگذار فرهنگی و اجتماعی و به‌مثابه یک حرفه و تخصص با دامنه فعالیت‌های گسترده که از یک‌سو علمی بوده و از سوی دیگر متکی به تجربه است، در راستای اشتغال‌زایی و کارآفرینی، ارائه مطلوب خدمات ورزشی به جامعه، هدایت، نظارت و رسیدگی به امور مربوطه و

در نهایت سالم‌سازی محیط‌های ورزشی کاملاً مشهود است. لذا، تشکیل نهاد حقوقی - مدنی مردم‌نهاد «سازمان نظام تخصصی ورزش» با هویت تخصصی و حرفه‌ای مستقل که بتواند در امور به اجرای فعالیت‌های ورزشی در سطوح مختلف به‌عنوان بازوی اجرایی قوه مجریه کشور عمل کند و همچنین جهت تکمیل فعالیت دانشگاه‌ها و مراکز آکادمیک از یک‌سو و فدراسیون‌های ورزشی از سوی دیگر، و در راستای ارتقا و ساماندهی اشتغال و حرف ورزشی، پایش وضعیت منابع انسانی و مادی ورزش و باهدف ساماندهی نظام صدور مجوز و نظارت بر نحوه فعالیت‌های ورزشی، سالم‌سازی محیط‌های ورزشی، تخصص‌گرایی در حوزه ورزش، کاهش تصدی‌گری دولت، کوچک‌سازی بدنه دولت، چابک‌سازی سیستم اداری ورزش و صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی لازم و ضروری است (۱۴). نتایج این بخش از پژوهش با مطالعات، رستمی (۱۳۹۵)، مرادی و دلشاد (۱۳۹۶) و تجری و همکاران (۱۳۹۸) با تأکید بر اهمیت جایگاه کارآموزی در رشته‌های دانشگاهی، با مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۹۳)، رستمی (۱۳۹۵)، قربانی و فراهانی (۱۳۹۸)، نگهداری و همکاران (۱۳۹۸)، نیازی و همکاران (۱۳۹۹)، قربانی و صفری (۱۳۹۹)، مؤمنی‌فر و همکاران (۱۳۹۹)، نادریان جهرمی و پژوهان (۱۳۹۹)، رضوی و همکاران (۱۴۰۰) و راتن (۲۰۱۹) با تأکید بر اهمیت جایگاه خصوصی‌سازی و کارآفرینی در صنعت ورزش، با مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۹۳)، تجری و همکاران (۱۳۹۸)، نادریان جهرمی و پژوهان (۱۳۹۹) و موری هانتر (۲۰۱۹)، با تأکید بر مسئولیت‌پذیری آموزش عالی و دانشگاه‌ها، با مطالعات تجری و همکاران (۱۳۹۸)، با تأکید بر اهمیت رفع موانع قانونی، با مطالعات نوش‌آبادزاده و همکاران (۱۳۹۸) و نادریان جهرمی و پژوهان (۱۳۹۹) با تأکید بر اهمیت مشاوره و هدایت شغلی و همچنین اهمیت توجه به

۲۰۱۵ در خصوص ایران منتشر شد، ایران دارای رتبه ۶۹ از میان ۱۸۸ کشور دیگر بود و در مهاجرت دارای نرخ ۳/۴ درصد است. همچنین، نرخ خالص مهاجرت ایران از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ دارای رشد منفی ۰/۴ است. در این میان، در حوزه ورزش علل مهاجرت نخبگان ورزشی را می‌توان در دو دسته کلی، عوامل مدیریتی (مانند وضعیت اقتصادی کشور، بی‌توجهی مسئولان به مسائل معیشتی ورزشکاران، فقدان نظام جامع بیمه‌ای و رفاه اجتماعی ورزشکاران، کیفیت و کمیت حداقلی امکانات و ...) و عوامل سیاسی (مانند تلاش منافقین و معاندین جمهوری اسلامی ایران برای مهاجرت ورزشکاران ایرانی) دسته‌بندی کرد (۱۵). در این راستا، رضوی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهش خود به «وضعیت پایین‌تر از حد مطلوب امید به اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی» که می‌تواند منجر به نارضایتی، احساس بیهودگی، پدیده فرار مغزها و مهاجرت نخبگان علوم ورزشی شود، نیز اشاره نمودند (۷). همچنین، قربانی و صفری (۱۳۹۹)، از مفاهیم «کاهش بیکاری، کاهش هزینه‌های بهداشتی و درمانی، ثبات و پایداری مشاغل ورزشی، کمک به توسعه پایدار، گرایش بیشتر مردم به ورزش، ترویج فرهنگ و سبک زندگی فعال، افزایش سواد جسمانی و ورزشی در جامعه، کاهش جرائم و رفتار پرخطر در جامعه، افزایش رفاه عمومی و پویایی در جامعه و افزایش تندرستی و نشاط در جامعه» به‌عنوان پیامدهای ایجاد و توسعه کمی و کیفی اشتغال در ورزش نام بردند (۱۱). از طرفی، نیازی و همکاران (۱۳۹۹)، «افزایش اشتغال جوانان، پیامدهای اقتصادی، سلامتی و نشاط مردم، کاهش بزهکاری در جامعه و افزایش طول عمر افراد» را به‌عنوان پیامدهای توسعه پایدار کارآفرینی ورزشی شناسایی نمودند (۲۳). همچنین، تجری و همکاران (۱۳۹۸)، «بهبود

بسترهای جدید اشتغال در صنعت ورزش مانند نقش نظام تعاون و استارت‌آپ‌های ورزشی در ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی، و با مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۹۶) با تأکید بر تأسیس سازمان نظام تخصصی ورزش همخوان و همسواست (۳۳، ۲۹، ۲۳-۲۱، ۱۸، ۱۷، ۱۱-۱۴، ۸، ۶، ۳). با توجه به مباحث ارائه‌شده و در صورت توجه به همه راهبردها و اقدامات مؤثر ذکرشده می‌توان امید داشت که ایجاد اشتغال پایدار برای دانش‌آموختگان علوم ورزشی ایران دارای پیامدهای مثبتی مانند توسعه فردی (بهبود وضعیت اشتغال پایدار، ایجاد امنیت شغلی، احساس مفید بودن و افزایش بهره‌وری دانش‌آموختگان علوم ورزشی)، توسعه اقتصادی (جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های ملی و مهاجرت نخبگان علوم ورزشی)، توسعه فرهنگی و اجتماعی (افزایش سواد حرکتی و ورزشی، سبک زندگی فعال و کاهش بزهکاری و هنجارشکنی در جامعه) و توسعه انسانی پایدار (توسعه صفات، قابلیت‌ها، ارزش‌های انسانی و توسعه اطلاعات و دانایی در دانش‌آموختگان علوم ورزشی) خواهد بود (جدول ۳). امروزه مهاجرت نخبگان ورزشی مسئله‌ای است که با توجه به اثرگذاری فرهنگی-اجتماعی موضوع و پرداختن جریان‌های رسانه‌ای و افکار عمومی به آن و پذیرش تابعیت بیگانه دارای اهمیت است؛ به‌ویژه آنکه این موضوع ابزاری است که در جنگ نرم دشمن علیه ملت ایران و بالأخص تضعیف روحیه امید و اعتمادبه‌نفس جوانان و نوجوانان این سرزمین به کار می‌رود. بر اساس آمار سازمان بین‌المللی مهاجرت (IOM)، مهاجران با مهارت بالا و تخصص‌های ویژه بیش‌ترین درصد (۳۵ درصد) مهاجران دنیا را تشکیل می‌دهند. طبق آخرین آماری که از سوی این سازمان در سال

نیست، بلکه مهم‌ترین مسئله حفظ آن شغل است. در واقع، در جامعه‌ی دانش اگر فرد، یادگیرنده نباشد شغلی که امسال پیدا کرده است را ممکن است در سال آینده از دست بدهد. از این رو، امروزه اشتغال پایدار به آرمان تمام کارکنان تبدیل شده است. از طرفی، مسائل اشتغال پایدار دانش-آموختگان آموزش عالی در ایران چندجانبه، درهم‌تنیده و پیچیده است. از این رو، راه‌حل موضعی و ساده ندارد و تنها با نگاه یکپارچه و جامع‌نگر می‌توان آن‌ها را حل کرد (۱۳). در جمع‌بندی کلی، این موضوع قابل ذکر است که، متأسفانه به دلیل عدم وجود بازخوردهای مناسب از نیازهای فعالیت‌ها و شغل‌ها به محتوای رشته‌های تحصیلی و برنامه‌های آموزشی در دانشگاه، این هماهنگی به‌طور خودکار حاصل نمی‌شود که موجب عدم تطبیق بین مهارت‌های دانش-آموختگان علوم ورزشی با مهارت‌های موردنیاز جامعه، بازار کار و صنعت ورزش و در نتیجه افزایش بیکاری در بین این افراد خواهد شد. از این رو، بازنگری در سیستم آموزش، هدایت و اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی و تحلیل محیط اشتغال در ورزش کشور ضرورت دارد (۸). در این راستا، پیشنهاد می‌شود که با توجه به افزایش تعداد دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی، توجه بیشتری به کیفیت مهارت‌های اشتغال‌زایی و اشتغال‌پذیری دانشجویان این رشته و ارتباطشان با تقاضای نیروی کار در محیط کار واقعی از طریق افزایش کیفیت کارآموزی و کارورزی بر اساس استانداردهای بین‌المللی و همچنین توجه بیشتر به مسئله مشاوره و هدایت شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی از طریق راه‌اندازی دفاتر و مراکز تخصصی مشاوره و کاریابی در صنعت ورزش در دانشگاه‌ها و جامعه شود. از طرفی، هماهنگی بین سیاست-های آموزش عالی و سایر حوزه‌ها از جمله اشتغال، علم و

وضعیت اشتغال، اشتغال‌زایی پایدار، افزایش بهره‌وری، مدیریت هزینه‌ها، اجتناب از تبعات منفی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، و افزایش منافع فردی» را به‌عنوان پیامدهای اشتغال‌زایی دانش‌آموختگان علوم تربیتی، معرفی نمودند (۳). مرکز پژوهش‌های مجلس (۱۳۹۹)، نیز در پژوهشی با عنوان "واکاوی مسئله مهاجرت ورزشکاران و ارائه راه‌کارهای اثربخش"، یکی از راهبردها و راه‌کارهای مؤثر در حل مسئله مهاجرت نخبگان ورزشی را «ایجاد اشتغال و حمایت‌های لازم مالی، مادی و معنوی جهت تأمین مسکن، ازدواج و سرمایه‌گذاری نخبگان ورزشی در حوزه ورزش کشور» معرفی نمودند (۱۵). از سوی دیگر، کاتانو، ملیجی و پالری (۲۰۱۹)، در نتایج پژوهش خود؛ جستجوی فرصت‌های شغلی و علمی بهتر و مُعضل بیکاری را از عوامل تأثیرگذار بر مهاجرت دانش‌آموختگان دانشگاهی ایتالیایی برشمرده‌اند (۲۷). همچنین بردتمن و همکاران^۲ (۲۰۱۹) و سیکیریسکی و همکاران^۳ (۲۰۱۸)، نشان دادند که عوامل اقتصادی مانند درآمد سرانه واقعی و بیکاری بر فرار مغزها اثرگذار است (۲۶، ۳۴). این در حالی است که، امروزه هدف نهایی هر کشوری دستیابی به توسعه انسانی پایدار است؛ و این هدف بدون توسعه یادگیری مادام‌العمر، آموزش عالی فراگیر، اشتغال پایدار و کارآفرینی مؤثر دانش-آموختگان آموزش عالی در نظام اقتصادی، تحقق نخواهد یافت (۱۳). لذا، در توسعه اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی، ابتدا باید به تغییر نقش‌ها در یک فرایند از دانشجویی به دانش‌آموختگی، جویای کار و شاغل به‌صورت محوری توجه کرد؛ سپس باید ارتباط ساختاری-کارکردی بین محیط‌های مربوط به هریک از این نقش‌ها (از دانشگاه تا صنعت) تقویت گردد (۸). با توجه به آنچه بیان شد باید افزود که امروزه، مسئله تنها پیدا کردن یک شغل مناسب

3 . Siekierski et al

1 . Cattaneo, Malighetti, & Paleari
2 . Bredtmann et al

- ایجاد انجمن خیرین ورزشی تحت نظارت وزارت ورزش و جوانان و جلب حمایت آن‌ها از اشتغال‌زایی در ورزش.
- راه‌اندازی دفاتر گردشگری ورزشی تحت نظارت وزارت ورزش و جوانان با اولویت اشتغال دانش‌آموختگان علوم ورزشی.

فن‌آوری و اقتصاد از اهمیت زیادی برخوردار بوده که هدف مذکور در گروهی اصلاح سیاست‌های اشتغال، توسعه صنعت ورزش، هدفمند نمودن سیاست‌های مالی و تجاری حوزه ورزش به سمت توسعه فعالیت‌های تخصص‌بر و تشویق کارفرمایان به استفاده بیشتر از دانش‌آموختگان علوم ورزشی است. همچنین توجه به بسترهای جدید اشتغال در حوزه ورزش مانند تدوین برنامه راهبردی برای نهادهای فرهنگی کارآفرینی قبل و بعد از دانش‌آموختگی و حمایت تشکیلاتی، تسهیلاتی و سازمان‌یافته از کارآفرینان و راه‌اندازی استارت‌آپ‌های ورزشی و شرکت‌های دانش-بنیان در صنعت ورزش و همچنین تأسیس شرکت‌های خدمات ورزشی در قالب نظام تعاون کشور و جذب سرمایه-گذاری داخلی و خارجی و توسعه خصوصی‌سازی در حوزه ورزش به‌عنوان راه‌حل کاهش بار مالی، افزایش کارایی، گسترش فعالیت‌های ورزشی و استفاده کارآمد از امکانات و منابع موجود، ضروری است. درنهایت، پیشنهادهای ذیل به سیاست‌گذاران حوزه ورزش کشور به‌ویژه وزارت ورزش و جوانان ارائه می‌شود:

- تشکیل گروه یا واحدی متخصص در سازمان‌های ورزشی جهت نظارت بر بخش خصوصی در حوزه ورزش.
- اولویت قرار دادن دانش‌آموختگان علوم ورزشی در مزایده‌ها و مناقصه‌های اماکن ورزشی کشور.
- تشکیل سازمان نظام تخصصی ورزش جهت رسیدگی تخصصی و فنی به امورات حوزه ورزش.
- حرفه‌ای‌گرایی در مدیریت ورزش کشور و حذف نگاه سیاسی و امنیتی از صنعت ورزش.
- تشکیل کارگروهی ویژه جهت بررسی نیازها و زیرساخت‌ها در راستای اجرا و تحقق اهداف اصل ۴۴ در حوزه ورزش و تأمین بستر مناسب جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در صنعت ورزش توسط وزارت ورزش و جوانان.

منابع و مآخذ

۱. بهنیا، مهران (۱۳۹۷). سیاست‌های مداخله فعال در بازار کار. مدیریت بازار کار ایران، شماره ۲۸، ص ۴۰-۵.
۲. پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی (۱۳۹۹). اولین نشست مشترک کارگروه اشتغال در ورزش. تهران، ایران.
<https://ssrc.ac.ir/fa/news/713>
۳. تجری، مجتبی؛ صالحی‌عمران، ابراهیم؛ مهرعلی‌زاده، یداله؛ علیزاده ثانی، محسن (۱۳۹۸). طراحی الگویی به‌منظور بازسازی سیستم دانشگاهی در علوم تربیتی، با تأکید بر رویکرد اشتغال‌زایی. مشاوره شغلی و سازمانی، شماره ۴۱، ص ۷۸-۴۵.
۴. خیاط، بهناز؛ محمدیان، فریبا؛ ماجدی، نیما (۱۳۹۹). ارائه الگوی توسعه کارآفرینی ورزش زنان ایران. مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۶۲، ص ۱۶۴-۱۳۵.
۵. ذبیحی، حسین؛ شجاعی، وحید؛ حامی، محمد (۱۳۹۸). تأثیر سواد مهارتی و جهت‌گیری کارآفرینانه بر موفقیت کسب‌وکارهای ورزشی. مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، شماره ۲۲، ص ۸۸-۷۹.
۶. رستمی، محمد (۱۳۹۵). سرنوشت شغلی و چالش‌های اشتغال و کارآفرینی دانش‌آموختگان دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه شهید بهشتی تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی تهران.
۷. رضوی، سیدمحمدحسین؛ برومند، محمدرضا؛ عظیمی دلارستاقی، عادل (۱۳۹۹). بررسی وضعیت امید به اشتغال دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته تحصیلی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی. مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۶۱، ص ۱۹۰-۱۷۱.
۸. رضوی، سید محمدحسین؛ برومند، محمد رضا؛ فضلی درزی، اعظم؛ عظیمی دلارستاقی، عادل (۱۴۰۰). نظام اشتغال دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی و علوم ورزشی با رویکرد خصوصی‌سازی. گزارش طرح پژوهشی، پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران.
<https://ssrc.ac.ir/fa/news/808>
۹. طیبی، سیدکمیل؛ زمانی، زهرا (۱۳۹۶). آموزش عالی و بهبود محیط کسب‌وکار؛ مطالعه موردی ایران و چند کشور آسیایی منتخب. پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، دوره ۲۳، شماره ۱، ص ۱۱۳-۹۵.
۱۰. فعال نظری، سید علی‌رضا (۱۳۹۱). شناسایی و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر اشتغال پایدار در شرکت‌های تعاونی کوچک و متوسط استان تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مدیریت، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه سمنان.
۱۱. قربانی، محمدحسین و صفری جعفرلو، حمیدرضا (۱۳۹۹). الگوی توسعه مشاغل ورزشی در ایران. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، دوره ۸، شماره ۳۱، ص ۷۲-۵۵.
۱۲. مرادی، حسین؛ دلشاد، عبدالحمید (۱۳۹۶). بررسی ارتباط دروس کاربینی و کارآموزی با اشتغال و کارآفرینی. مطالعات مدیریت و کارآفرینی، شماره ۳، ص ۶۰-۴۲.
۱۳. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۳). تحلیلی بر چالش‌های اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی، معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی، کد موضوعی: ۲۱۰، شماره مسلسل: ۱۴۱۶۸، ص ۱۶-۱.
۱۴. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۶). لایحه تشکیل سازمان نظام تخصصی ورزش کشور، دفتر مطالعات فرهنگی، گروه ورزش، کد موضوعی: ۲۷۰، شماره مسلسل: ۱۵۳۶۰، ص ۱۸-۱.
۱۵. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۳۹۹). واکاوی مسئله مهاجرت ورزشکاران و ارائه راه‌کارهای اثربخش، دفتر مطالعات آموزش و فرهنگ، گروه ورزش، کد موضوعی: ۲۷۰، شماره مسلسل: ۱۷۰۵۷، ص ۱۹-۱.

۱۶. منصوریان راوندی، فاطمه؛ گنجی، محمد؛ نیک‌خواه قمصری، نرگس (۱۳۹۹). فرا تحلیل کیفی وضعیت اشتغال دانش‌آموختگان در ایران. مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، شماره ۱، ص ۱۷۲-۱۴۵.
۱۷. مؤمنی‌فر، فهیمه؛ هنری، حبیب و راجی، امین (۱۳۹۹). شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های فعال کردن بخش خصوصی در اقتصاد مقاومتی ورزش کشور. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، شماره ۵۰، ص ۴۲-۲۷.
۱۸. نادریان جهرمی، مسعود و پژوهان، فاطمه (۱۳۹۹). تحلیل نقش آموزش کارآفرینی در اشتغال فارغ‌التحصیلان رشته علوم ورزشی. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، دوره ۸، شماره ۳۱، ص ۱۳۷-۱۲۵.
۱۹. نشست تخصصی اشتغال در ورزش (۱۳۹۹). پژوهشگاه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، ۲۵ بهمن‌ماه سال ۱۳۹۹، تهران، ایران.
<https://ssrc.ac.ir/fa/news/671>
۲۰. نصیرزاده، عبدالمهدی؛ فراهانی، ابوالفضل؛ وطن دوست، مریم (۱۳۹۷). تحلیل و بررسی عوامل مؤثر در کارآفرینی دانش‌آموختگان تربیت‌بدنی کشور، نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۴۷، ص ۱۵۲-۱۳۱.
۲۱. نگهداری، فاطمه؛ قهرمان تبریزی، کوروش؛ شریفیان، اسماعیل؛ بیابانی، حسن (۱۳۹۸). شناسایی و رتبه‌بندی ابعاد اکوسیستم کارآفرینی ورزشی در ایران. مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۵۷، ص ۱۰۴-۷۹.
۲۲. نوش‌آبادزاده، مژگان؛ مرادپور، حسین؛ خانی، مسلم (۱۳۹۸). ضرورت‌های ایجاد و توسعه کلینیک‌های مشاوره و توانمندسازی کسب‌وکارهای تعاونی در ایران. مدیریت بازار کار ایران، شماره ۳۷، ص ۱۸۳-۶۱.
۲۳. نیازی، پریسا؛ نظری، رسول؛ عظیم‌زاده، سید مرتضی (۱۳۹۹). ارائه مدل توسعه پایدار کارآفرینی ورزشی ایران از منظر تفکر استراتژیک بر اساس نظریه داده‌بنیاد. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، شماره ۲۹، ص ۱۰۳-۸۷.
۲۴. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ج.ا.ایران (۱۳۹۸). گزارش عملکرد حوزه ارتباط با جامعه و صنعت. تهران، ایران. ص ۴۰۷-۱.
۲۵. وزارت ورزش و جوانان ج.ا.ایران (۱۳۹۴). گزارش برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ورزش، معاونت توسعه منابع و پشتیبانی، ص ۲۰۹-۱.
26. Bredtmann, J.; Martínez Flores, F. & Otten, S. Remittances and the brain drain: Evidence from microdata for Sub-Saharan Africa. *The Journal of Development Studies*. 2019; 55 (7):1455-1476.
27. Cattaneo, M.; Malighetti, P. & Paleari, S. The Italian brain drain: cream and milk. *Higher Education*. 2019; 77 (4): 603-622.
28. Eurostat (2020). Employment in sport. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_in_sport.
29. Hunter M. Malaysia faces youth unemployment crisis. ON LINE opinion Australias e-journal of social and political debate. 2019
30. Kane T J. The importance of startups in job creation and job destruction. Kauffman Foundation Research Series: Firm Formation and Economic Growth. 2010:1-8.
31. Meier, M., Tan, K. H., Lim, M. K., & Chung, L. (2018). Unlocking innovation in the sport industry through additive manufacturing. *Business Process Management Journal*, 25(3), 456-75.

32. Mondalizadeh, Z. Entrepreneurship challenges in sport colleges. *Journal of Entrepreneurship, Business and Economics*. 2018; 6(2): 12-28.
33. Ratten V. Understanding the emergence of sport entrepreneurship: policy considerations and agenda setting. *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*. 2019; 8(1):1-4.
34. Siekierski, P.; Lima, M. C. & Borini, F. M. International mobility of academics: brain drain and brain gain. *European Management Review*. 2018; 15 (3): 329-339.
35. United Nations (2020). High-Level Event: Tackling Crime in and through Sport. <https://www.unodc.org/unodc/en/speeches/2020/fifa-140920.html>

Identify strategies and consequences of creating sustainable employment for sports science graduates

Ali Khaledifard^{1*}-Seyedeh Nahid Shetab Boushehri²-Sedigheh Heydari Nejad³- Amin Khatibi⁴

1. PhD Student in Sports Management, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran 2. Associate Professor, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran 3. Professor, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran 4. Assistant Professor, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

(Received:2021/05/27;Accepted:2021/11/21)

Abstract

Sustainable employment means the stability and continuity of job opportunities and supporting people in order to stay and progress in a defined job. Therefore, the present study was conducted with the aim of identifying strategies and consequences of creating sustainable employment for sports science graduates. The present study is conducted within the framework of a qualitative approach. The statistical population of experts was aware of the research topic. The sampling method was theoretical. deep and semi-structured interviews were conducted with experts to collect data. Data reached theoretical saturation after 16 interviews. To assess validity, transferability and validity, the research findings were presented to the participants and their points of view were applied. The intra-subject agreement method was used for reliability which was reported to be 0.82. Findings related to the strategies represent 42 main concepts and 7 sub-categories including (job search and consulting, internship redesign, privatization and entrepreneurship in the sports industry, removal of legal barriers, responsibility of higher education, attention to new departments, establishment of a specialized sports organization) and The findings related to the Consequences identified 20 main concepts and 4 sub-categories including (individual development, economic development, cultural and social development and sustainable human development) which were largely in line with the strategies. Based on the research findings, the proposed executive strategies can be helpful to decision makers and senior executive planners in the field of sports in the field of creating and developing sustainable employment for sports science graduates.

Keywords

Graduates, Higher Education, Sports industry, Sports Science, Strategies, Sustainable employment

---

* Corresponding Author: Email :ali_khaledi65@yahoo.com; Tel: +989366113865